

NASILJE NA GRANICIMA POČINJE U BRISELU

**ZAŠTO SE NO NAME KITCHEN BORI PROTIV
NOVOG PAKTA O MIGRACIJIMA I AZILU
EVROPSKE UNIJE**

APRIL 2024.

Dana 10. aprila Evropski parlament iznijet će predloženi Pakt o migracijama i azilu na plenarno glasovanje. No Name Kitchen će se u Briselu protiviti paktu. Osim što predstavlja napad na prava ljudi koji traže azil, paktom se snažno napada sloboda kretanja. Ovo će rezultirati povećanim i legitimnim nasiljem na granicama i prisilnim vraćanjima, uvođenjem novog sustava azila u kojem je definirano jako malo zaštitnih mjera ili mjera pravne zaštite, te će ugroziti živote i prava stotinama tisuća osoba u pokretu. Iznosimo neke od problema uz predviđene odredbe:

UBRZANE GRANIČNE PROCEDURE BEZ POŠTIVANJA PRAVA

Mnoge osobe koje stignu neregularno bit će prisiljene na “ubrzane” granične procedure koje izostavljaju pravne garancije i zaštite poput pravne pomoći i procjene ranjivosti. Čak i u sadašnjem sustavu mnogim osobama su uskraćene te zaštitne mjere – u posljednjih 6 mjeseci od ukupnog broja osoba koje su nam prijavile nasilno prisilno vraćanje, njima 25% su im bile uskraćene usluge prevoditeljice, dok 10% je bilo prisiljeno potpisati pravne dokumente čak i bez zaštitnih mjera kao što su dostupnici_e prevoditeljice i osigurana pravna pomoć. Ovo predstavlja sustavno kršenje zakona o ljudskim pravima i kršenje važeće EU Direktive o postupcima azila (2013/32/EU).

No sada, novi pakt legalizira to zanemarivanje i nestandardizirane postupke, institucionalizirajući “ubrzane” postupke u kojima se ta prava ne poštuju. Ljudi iz zemalja s općenito niskom stopom prihvaćenih slučajeva azila bit će prisiljeni na ovaj proces, što znači da će se malo pažnje posvetiti subjektivnim okolnostima ili opasnostima. Sustav je već očigledno rasistički, dok ovaj pakt daje državama pravo da ograniče pravo na azil i na temelju zemlje podrijetla osobe.

Činjenica da se ovo odnosi na sve osobe koji ulaze “neregularno” je također nemoralna, s obzirom na to da Evropska unija ima vrlo malo dostupnih opcija za sigurne i legalne rute ulaska u EU radi traženja azila. Iako pakt tvrdi da će se ove rute povećati, ostaje nejasno kako će se to provesti. Istovremeno, postojeći mehanizmi poput “preseljenja” su krajnje limitirajući i duboko problematični: kvote preseljenja su kontinuirano niske u usporedbi s brojem osoba koje traže sigurnost diljem svijeta, što mnoge godinama ostavlja u limbu i bez opcije kretanja legalnim i sigurnim putovima. Dosadašnje politike viza i procedure spajanja obitelji su manjkave i nisu jednako dostupne svim nacionalnostima ili obiteljima, te mnoge osobe prisiljavaju da krenu “neregularnim” rutama. Novim paktom se prijeti daljnje potkopavanje prava i zaštite i to posebno za one osobe koje su prisiljene kretati se neregularno.

OBAVEZNA PROVJERA I “DE FACTO” DETENCIJE

Pakt također uvodi obaveznu provjeru, što znači da će osobe koje pokušaju neregularno ući u EU morati proći “provjeru” identiteta, zdravlja i sigurnosti. Cilj je sve usmjeriti na jedan od dva postupka; azil ili povratak.

No, ova obavezna provjera će se morati odvijati na vanjskim granicama EU-a ili u morskim vodama, stavljajući ogroman teret na države na vanjskim granicama EU-a i prisiljavajući te države da pritvaraju ljude i sprječavaju njihovu slobodu kretanja. Iako se to već godinama događa na granicama EU-a, ovaj pakt zakonski obvezuje provođenje tog procesa provjere. Ovo će vjerojatno rezultirati *de facto* detencijama (pritvaranjem bez sudskog ili pravnog postupka) i masovnim kršenjem ljudskih prava, te pogoršanjem „vrućih točaka”, koje je eksternalizacija granica Evropske unije već stvorila, kao što su Egejski otoci i Bugarska.

MASOVNI NADZOR

Pakt predlaže reformu i proširenje EURODAC-a, baze podataka EU-a za osobe tražiteljice azila. EURODAC će se pretvoriti u oružje masovnog nadzora: djeci od 6 godina se mogu uzeti otisci prstiju, koristit će se biometrijsko prepoznavanje lica, dok će se na osobe moći izvesti pritisak da dadu svoje podatke ili će u suprotnom biti suočene s detencijom. Prisiljavanje osoba u pokretu da daju otiske prstiju i da se fotografiraju se koristi već za opravdavanje nasilja, pritvaranja i deportacija, ali ovaj pakt čini to prikupljanje podataka sustavnim. Biometrijsko prepoznavanje lica posebno će utjecati na racijalizirane osobe, budući da se provjerama identiteta direktno utječe na jačanje rasističke opresije i diskriminaciju osoba u pokretu.

DEPORTACIJE I PODMUKLI DOGOVORI

Osobama koje su putovale kroz takozvane "sigurne" zemlje lakše će se moći zanemariti njihov zahtjev za azil, a načelo "sigurnih trećih zemalja" bit će prošireno. Te "sigurne" zemlje uključuju mjesta poput Tunisa, gdje je (na primjer) nezakonito pritvaranje osoba u pokretu uobičajeno, ostavljajući osobe bez pravnog lijeka ili odgovarajućeg razmatranja njihovog zahtjeva za azil, i Turske, gdje se novac EU-a koristi za nasilje te sustavno oduzimanje slobode i prava ljudima u pokretu. U stvarnosti, širenje načela "sigurnih trećih zemalja" znači da će se mnoge osobe suočiti s deportacijom u zemlje u kojima su njihovi životi i prava u ozbiljnoj opasnosti, a EU će pojačati dogovore s takozvanim "sigurnim" zemljama i sustavno zanemarivati pravo na azil.

Kapitalizirajući isti princip "sigurnih zemalja", novi pakt također ima za cilj osigurati da se više ljudi nastani izvan EU-a, podupirući zemlje izvan EU-a koje primaju raseljene osobe. U prošlosti su poslovi poput ovog bili koruptivni i rezultirali su raširenim kršenjem ljudskih prava: na primjer, sporazum EU-a s Libijom doveo je do mnogobrojnih izvješća o osobama migrantima koje su bile podvrgnute nehumanim uvjetima u detencijskim centrima, uključujući mučenja, silovanja i prisilni rad. Slično tome, dogovor EU-a i Turske rezultirao je slanjem mnogih ljudi u Tursku u nesigurnim uvjetima i bez odgovarajuće procedure razmatranja zahtjeva za azil. Osim toga, sporazumi sa zemljama poput Nigera i Maroka (i mnogim drugim) povezani su s povećanom militarizacijom granica i gušenjem prava osoba migranata, uključujući proizvoljne detencije i deportacije. Stoga bismo trebale biti ozbiljno zabrinute kako će sve ovo utjecati na ljudska prava – dosadašnji rezultati dogovora o eksternalizaciji ukazuju da su isti loši za sve.

OGRANIČENO KRETANJE

Osim što će pogoršati *de facto* detencije, pakt će također ograničiti "sekundarna kretanja", što znači da će države moći ograničiti prisutnost osoba tražitelja azila na određena područja. Ovo ograničenje kretanja već se događa u nekim zemljama kao što je Turska, te već utječe na razdvajanje obitelji i prijatelja, sustave podrške, te uglavnom zarobljava ljude u izoliranim mjestima, u kojima nemaju mogućnosti zaposlenja niti obrazovanja. Može biti i opasno, jer prisiljava ljude da ostanu na mjestima gdje bi mogli biti nesigurni. To je brutalan napad na slobodu kretanja i daje državama još više ovlasti da ograniče prava osoba u pokretu.

NEMA OSNOVNIH GARANCIJA PRAVA

Uključuje odredbu o "krizi i višoj sili" koja dopušta EU-u da odstupa od obveza vezanih uz ljudska prava, uskraćujući pravo na azil i slobodu u situacijama "masovnog priljeva" ili "instrumentalizacije" (što je kada treće zemlje koriste kontrolu nad granicama kao polugu protiv država EU). Ali ti su uvjeti nejasni, što znači da pakt daje Evropskoj uniji još više ovlasti da ignorira ljudska prava osobama u pokretu. Oni to rade već godinama, ali ovaj im pakt omogućuje da napuste obveze ljudskih prava kada sami odluče da se radi o "krizi".

PA... IMA LI ŠTO DOBRO U TOME?

Da, zapravo i postoji nekoliko odredbi koje bi mogle poboljšati situaciju za neke osobe u pokretu: države će osobama morati osigurati pravo na rad ne duže od 9 mjeseci nakon podnošenja zahtjeva za azil. Iako je ovaj period predug, a mnoge države već imaju kraće vremenske okvire od toga (pa se nadamo da ovo pravilo od 9 mjeseci ne znači da će ih sada produžiti...), ovo bi moglo poboljšati život u nekim zemljama.

Pakt će također osigurati pravo djece na obrazovanje, a države će morati imenovati osobu skrbnika za maloljetne osobe bez pratnje. Ima tu još nekoliko elemenata koji bi mogli poboljšati živote nekim osobama, ali određene odredbe pakta su toliko namjerno nejasne da čak i ono što bi moglo podržati ljude bi moglo rezultirati suprotnim.

ŠTO MOŽEMO UČINITI S OVIM?

Prvo, zajedno s drugim organizacijama civilnog društva, lobiramo kod zastupnika u Evropskom parlamentu da na plenarnom glasovanju 10. aprila glasaju protiv. Mnogi od najgorih dijelova pakta su stvari koje se godinama događaju na granicama EU – ali ovaj ih pakt čini legalnim.

Ako se pakt odbije, pregovori će se ponovno otvoriti i bit će više prostora za organizacije poput NNK da utječu na kreiranje politike pakta.

Ako pakt bude usvojen, nastavit ćemo s aktivnostima odupiranja paktu i osuđivanju gušenja prava i slobode kretanja. Također ćemo nastaviti s lobiranjem kod zastupnika_ca u Evropskom parlamentu da bi se zahtijevale zaštitne mjere koje će zaštititi osobe od namjerne dvosmislenosti pakta. Možete učiniti isto - samo im pošaljite mejl.

Bez obzira na ishod glasovanja, borimo se za jamstva i pravnu zaštitu osoba u pokretu – i da osiguramo da “neodređenosti” oko trenutne migracijske politike EU-a i novog pakta ne postanu prilika za države da ignoriraju ljudska prava i umnogostruče praksu prisilnih vraćanja i nasilnih postupanja.

